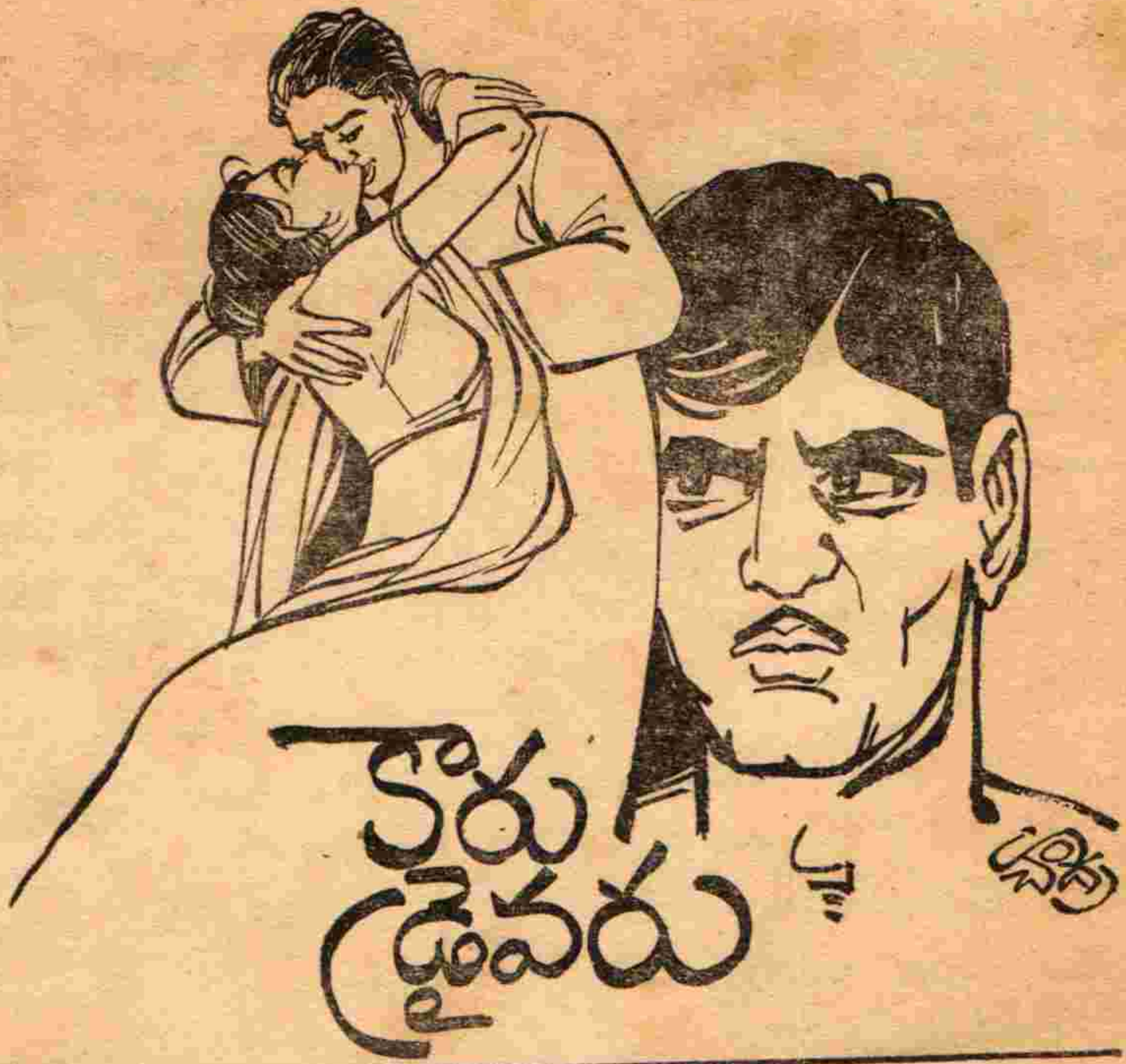

* గాథాచంద్ *

నా యజమాని పేరు శ్రీహరిరావు గారు. శ్రీహరిరావుగారు మంచి వ్యాపారస్థులు వారిది ఎగుమతివ్యాపారం. అందుకని అస్తమానం మద్రాసు వెళ్తువుండేవారు. ఎప్పుడూ కార్టోనే వెళుతుండేవారు. అనుకున్న షజంలోనే బయలుదేరి వెళ్ళవలసి రావటం దీనికి మొదటి కారణం. కారు మద్రాసులో వనులు చూసుకోవటానికి పనికివస్తుంద నేది రెండవకారణం. అందుకని అస్త మానం వారి ఇంటినే కనిపెట్టుకొని వుం డవలసి వచ్చేది. రాత్రిళ్ళుకూడా ఇంటికి

వెళ్ళడానికి వీలుండేదికాదు. అందుకు నా భార్యకు కొంచెం కష్టంగానేవుండేది. ఏంచేసేటట్టు? నెలకు వందరూపాయలు ఇచ్చేవారు శ్రీహరిరావుగారు. మాటలు చెపుతారుగాని ఈ వూళ్లో అరవై రూపా యిలకు మించి ఎవరిస్తారు అందుకని నా భార్య గొణుగుతున్నా నణుగుతున్నా అక్కడే వుంటూ వచ్చాను.

నాకు మొదట్లో తెలియదు శ్రీహరిరావు గారికి ఆడవాళ్ళ గొడవ వుందని. క్రమ క్రమేణా తెలిసింది. పోనీ మనకెందుకు వచ్చిన గొడవలే — అని నేను పట్టించు

కోలేదు. పూరికి వెళుతున్నానని చెప్పి, అప్పుడప్పుడు ఊరుబయట వున్న ట్రావెలర్స్ బంగళాలో మకాం వేస్తూండే వాడు అక్కడికి ఎవ్వరెవ్వరో ఆడవాళ్ళు వచ్చిపోతుండేవారు. ఏదో పనిమీద వచ్చినట్లు వచ్చేవారు.

“శ్రీహరిరావుగారు వున్నారా?” అని అడిగేవారు.

“లోపల వున్నారు” అనేవాణ్ణి.

“కొంచెం అర్జంటు పనివుండి వచ్చాను. లోపలకు వెళ్ళవచ్చా...”

“వెళ్ళండి.”

ఇట్లా అడిగి లోపలకు వెళ్ళేవారు. వచ్చిన కాసేపటికి “హోటలుకు పోయి భోజనంచేసి రావోయ్. సినిమా చూడాలనుకుంటున్నావుగా, అటునుంచి అటే వెళ్ళి చూచిరా” అని నా చేతిలో అయిదు రూపాయల నోటు పెట్టేవాడు శ్రీహరి రావుగారు. నేను భోజనంచేసుకొని రెండో ఆటకు సినిమాకు వెళ్ళి వచ్చి పడుకునేవాణ్ణి. ఆయన ఎరగనట్టుగా నటించేవాడు. నేనూ యెరగనట్లు ప్రవర్తించేవాణ్ణి. నేను సినిమా చూడాలని కుతూహలపడ్డట్టే నటించేవారు. నేనూ దానిని నమ్మినట్టే ప్రవర్తించేవాణ్ణి. యదార్థం యిద్దరికీ తెలుసు. పైగా ఒకరికీ తెలుసని యింకొకరికీ తెలుసు. తెలియనట్లు నటించేవాళ్ళం. అట్లాగే సాగిపోయింది కొన్నాళ్ళు.

కాని నా మనస్సులో ఏదో కెలికి నట్లుగా వుండేది.

మీరు చెవితే నమ్మరుగాని నేను అంతకుముందు అట్టే ఆడవాళ్ళను గురించి ఆలోచించేవాణ్ణికాదు. ఈ గుండంలో చిక్కుకున్న తర్వాత ఎప్పుడూ వాళ్ళను గురించే తలచుకొంటూ వుండేవాణ్ణి. మా యజమాని దగ్గరకు రకరకాల స్త్రీలు వస్తుండేవారు. వారు రకరకాల దుస్తులు ధరిస్తూ వుండేవారు కొందరి రవీకెలకు చేతులు ఉండేవికావు కొందరి రవీకెలకు మెడ క్రిందవరకూ వుండి, యెందుకు తొడుగుతున్నారో తెలియకుండా వుండేవి. ఆ మధ్య చిన్నమ్మగారు, నాతో పక్క కొట్టోనుంచి డిటెక్టివ్ నవలలు తెప్పించి చదువుతుండేవారు. నేనూ ఆ నవలలు చదివేవాణ్ణి అందులో ఇటువంటి విషయాన్ని చెప్పటానికి వంపులు అని రానేవారు. ఆ వంపులు కనిపిస్తూ వుండేవి రవీకెలు తొడిగేవారు. పమిటెలు వేసుకునేవారు. కాని పొట్ట కనిపిస్తూనే ఉంటుండేది. అందరి పొట్టా కనిపిస్తూనే ఉంటుంది. మావాళ్ళ పొట్టలు మాత్రం కనిపించవు, ఎప్పుడూ కనిపిస్తూనే వుంటే. కానీ వీళ్ళ పొట్టలు వుండి ఉండకుండా చూట్టానికి ముచ్చటగా వుంటే. ఎంత చూసినా యింకా చూడబుద్ధి అవుతూ ఉంటే. కొంతమంది యెత్తుమడమల బూట్లు వేసుకొని టకటకా నడుస్తూ వచ్చే

వాళ్ళు. నన్నటి చీరలు కట్టుకొని ఉండే వారేమో, వాళ్ళు నడుస్తుంటే పిరుదుల కదలిక స్పష్టంగా కనిపిస్తూ ఉండేది. ఇక వాళ్ళను గురించి ఆలోచించకుండా ఉండటం ఎలా? ఎప్పుడూ ఆలోచిస్తూ ఉండేవాణ్ణి.

నా కనలు తీరిక వుండేదికాదను కోండి. ఉన్నా ఇంటికి వెళ్ళబుద్ధి అయ్యేది కాదు. ఇంట్లో అడుగుపెట్టగానే మురికి మురికిగా గలీజు గలీజుగా ఉండేది. ఇక నా భార్య నంగతి చెప్పనే అవసరంలేదు. “వచ్చా!” అంటూ యెదురుగా వచ్చేసరికి కంపరంపుట్టేది. నా భార్య అంటే నాకు యిష్టంలేదు అనుకుంటారేమో. ఏ మాటకీ ఆ మాట చెప్పుకోవాలి. అదంటే నాకు చాలా ఇష్టం. కాని అప్పుడలా అని పించేది.

మా యజమానికి ఒక కూతురు వుంది. ఆమెకు వివాహం అయింది. తర్త ఎక్కడో చదువుకుంటున్నారు. ఏడాదికి ఒకసారి నెలవలకు వచ్చిపో తుంటారు. ఆమెను మేము చిన్నమ్మ గారు అని పిలుస్తూవుంటాం. చిన్నమ్మ గారు చాలామంచిది. ఏ విషయాల్లోనూ జోక్యం కలిగించుకునేదికాదు. గ్రంథాలయంనుంచి పుస్తకాలు తెప్పించుకొని, అస్తమానం చదువుకుంటూ ఉండేది. నేనే తెచ్చిపెట్టేవాణ్ణి ఆమెకు పుస్తకాలు.

నేను రాత్రిళ్ళు నా యజమాని యింటి అరుగుమీద పడుకునేవాణ్ణి. ఒక చాపా,

రగ్గూ, దిండూ వుండేవి. అవి వేసుకుని పడుకునేవాణ్ణి. అప్పుడప్పుడూ చిన్నమ్మ గారు వచ్చి నా కష్టసుఖాలు అడుగు తుండేది ఇంటిసంగతులు అడిగేవారు “నీకేమన్నా పిల్లలా?” అని అడిగే వారు. “నీ భార్య, నీవూ తగాదా లేకుండా సఖ్యతగా వుంటారా?” అని అడిగేవారు.

నేను చెప్పేవాణ్ణి. మా సంగతులన్నీ ఆమెకు చిత్రంగా వుండేవి. నాకు యేదో రాజకుమారి స్వర్గలోకం నుంచిదిగివచ్చి నా కష్టసుఖాలు కనుక్కుంటున్నట్టు వుండేది.

“ఎప్పుడూ ఇక్కడే వుంటావుగదా, నీ భార్య ఏమీ అనుకోదూ?” అని అడి గింది ఒకరోజు చిన్నమ్మగారు.

“మరేం చెయ్యను?” అన్నాను.

“నీ భార్య పోట్లాడదూ?”

“పోట్లాడుతుంది” అన్నాను దీనంగా.

“నువ్వేం సమాధానం చెబుతావు?”

అని అడిగింది చిన్నమ్మగారు.

“చెప్పేదేముంది చిన్నమ్మగారు, దులవరించుకొని వచ్చేస్తాను” అన్నాను.

“నీకుమాత్రం పోనీ వగలు ఎక్కడ తిరిగినా, రాత్రిళ్ళు ఇంట్లో పడుకుందా మని వుండదూ?”

ఈ మాటలకు జవాబు చెప్పటానికి నాకు నిజంగా సిగ్గువేసింది. తలవంచు కొని, “వుండకుండా వుంటుందా చిన్నమ్మగారూ?” అన్నాను.

అప్పుడప్పుడూ ఇట్లాగేవచ్చి పలక
రించి పోతూవుండేది చిన్నమ్మగారు.
రెండుమూడు రోజులకు ఆమె వచ్చి
పలకరించకపోతే నాకు దిగులుగా
వుండేది.

ఒకరోజున నేను, నా యజమాని
దొడ్లో వున్న మల్లెతీగకు పందిరి కట్టి
పాదుచేస్తున్నా. మురికి అవుతుందేమో
అని చొక్కా తీసి తవ్వుతున్నాను. ఈ
తీగకు దగ్గరలో ఎదురుగా స్నానాలగది
వుంది. అక్కడ స్నానాలు చేసిన నీళ్ళు
ఈ పూలచెట్టు పాదులోకి వస్తాయి.
అప్పుడు చిన్నమ్మగారు స్నానాలగదిలో
స్నానం చేస్తున్నారని నాకు తెలియదు.
నేనిక్కడ పాదు తవ్వుతున్నానని
ఆమెకూ తెలిసివుండదు. ఆమె స్నానం
ముగించి చీరెచుట్టుకుని, బట్టలు కట్టుకో
డానికి ఇంట్లోకి వెళ్ళటానికని గబు
క్కున బయటకు వచ్చింది. రవికెలేదు,
నన్ను చూచి ఒక్కక్షణం అలాగే నిలబ
డిపోయింది. నేను చేతిలోని పారతో
అలాగే నిలబడిపోయాను. చిన్నమ్మ
గారు గుక్క తిప్పుకొని గజిబిజిపడుతూ
ఇంట్లోకి పరుగెత్తింది. ఆ గజిబిజిలో
జారుతున్నచీరెను గుప్పెటతో పైకి
లాక్కుంటూ ఒళ్ళు కప్పుకుంటూ తోప
లకు పరుగెత్తింది. నేను చూస్తూ నిలబడి
పోయాను. నోట మాటరాలేదు. పని
చెయ్యబుద్ధి పుట్టలేదు. చేతిలోవున్న
పారను విడిచి చొక్కా తొడుక్కుని

బయటకు వెళ్ళాను. ఏమీ తోచలేదు.
తిరిగి తిరిగి ఇంటికి వెళ్ళాను.

“ఒచ్చా!” అంది నా భార్య.

“ఒచ్చారే” అన్నాను, ఎదురుగా
నిలబడిన నా భార్యను ఎగాదిగా
చూశాను.

“అట్లా చూస్తావేం; నీ కళ్ళల్లో
నిప్పులువడ” అన్నది నా భార్య నీగ్గు
పడుతూ...

“అది సరేగాని, నేను ఇంటికి వచ్చే
టప్పటికి కాస్త తల దువ్వుకొని, బొట్టు
పెట్టుకొని శుభ్రంగా వుండరాదదే”
అన్నాను.

“ఓరి నీ సిగ్గుచితకా! నువ్వు వచ్చే
టప్పటికి షోకులు చేసుకొని యెదురుగా
రావాలంటావు? నా వల్ల కాదమ్మా ఈ
టక్కులన్నీ” అంది. అని వెంటనే ఏమి
ఆలోచనవచ్చిందో “అయితే ఇన్నాళ్ళ
నుంచీ లేంది, ఈ సంగతి ఇప్పుడెందుకు
వచ్చిందీ” అంటూ “ఎవర్నో చూచి
వుంటావు...” అని మొదలు పెట్టింది.

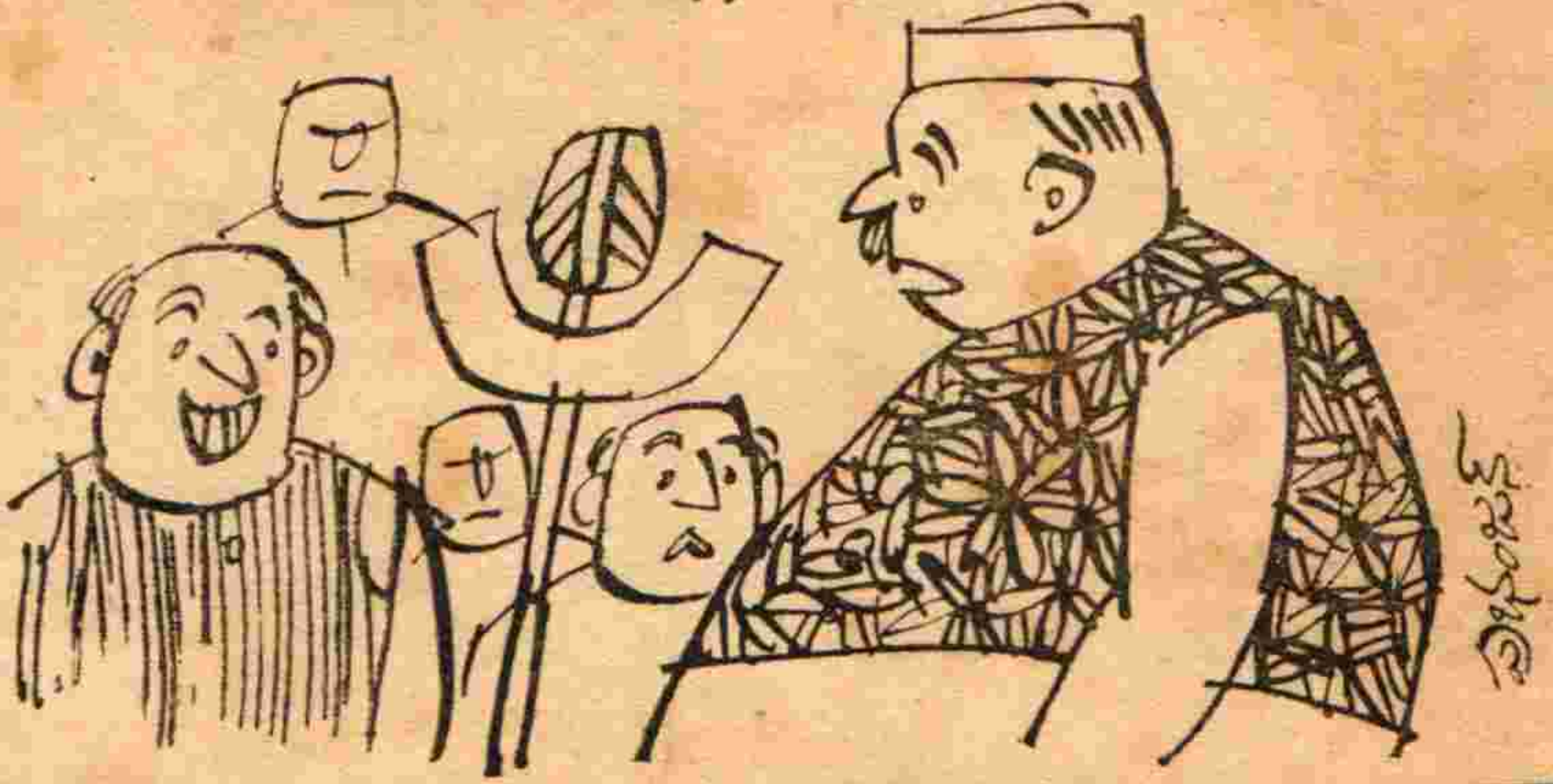
“లేదు లేవే! నవ్వుతాలకు అన్నాను”
అని సర్ది చెప్పాను...

“నీ నవ్వు పాడయినట్టే వుంది. ఏడి
నీళ్ళు తోడమంటావా? పొంతకుండలో
వున్నయ్.”

“తోడు” అన్నాను. అన్నానేగాని
నాకు అక్కడ వుండబుద్ధి కాలేదు.

ఆ రోజు రాత్రికిరాత్రి నేనూ అయ్య
గారూ కారులో మద్రాసు బయలుదేరాం.

తమకు ఇట్లుతో పేదలకు ఇట్లు నిర్మించడం
బ్రహ్మాండమైన పథకం మొదలు పెట్టాం!
అనుభానికొక ఇల్లు కట్టిస్తున్నాం!!

మద్రాసులో రెండు రోజులు వున్నాం. మేము వెళ్ళినరోజే రాజాదేవిగారు వచ్చి హోటల్లో కలుసు కున్నారు. రాజాదేవి గారిది మా పూరే! మా యజమానీ వారూ ముందే మాట్లాడుకున్నట్లున్నారు— మద్రాసులో కలుసుకుందామని. ఆ రెండు రోజులూ ఇష్టం వచ్చినట్లు మద్రాసంతా తిరిగారు. బీచ్ వికారులూ, సినిమాలూ, డాన్సులూ ఒకటేమిటి? కోలాహలంగా జరిగిపోయింది. రాత్రిళ్ళు వారున్నగది ముందే నేను పడుకునేవాణ్ని. నేను వున్నట్లే వారికి అనివించేదికాదు. అవన్నీ నా కళ్ళముందే జరిగిపోతూ వుండేవి. నేను వారికి కావలసినవి అందిస్తూ గదిలోనుంచి బయటకూ బయటినుంచి గదిలోకి తిరుగుతుండే వాణ్ని.

యు వ

ఎక్కడికన్నా వెళ్ళినా కారు వెనుక సీట్లో కూర్చునే నరసనల్లాపాలన్నీ జరు పుతుండేవారు. డ్రైవరు అనేవాడు ఒకడు వున్నాడనీ, వాడూ మనిషేననీ వాడు వింటున్నాడనే అనివించేదికాదు వారికి. డ్రైవరు అనేవాడికి ఉద్రేకాలు వుంటాయనీ, వాడు ఇటువంటి మాటలు వింటున్నప్పుడూ, చేష్టలు చూస్తున్న ప్పుడూ ఉద్రేకపడతాడనీ వారికి అని వించేదికాదు. నేను ఏం చెయ్యను? కాసేపు వారి మాటలు వినకుండా వుందా మనుకునేవాణ్ని. నావల్ల అయ్యేదికాదు. మాటి మాటికి ముందు అద్దంలోనుంచి వెనుక సీట్లో వారేం చేస్తున్నదీ చూడ బుద్ధి అయ్యేది.

చూస్తూండేవాణ్ని. ఆ రెండురోజులూ నేను పడ్డ బాధ భగవంతుడికే తెలి

యాలి. రెండవరోజు సాయంకాలం పూరికి బయలుదేరాం. రాజాదేవిగారు కూడా మా కారులోనే బయలుదేరింది. ఊరికి బయటవున్న ట్రావెలర్స్ బంగళా దగ్గరకు వచ్చేటప్పటికి చీకటిపడింది. ఆ రాత్రికి బంగళాలో వుందాం— అన్నాడు నా యజమాని. రాజాదేవి కాస్త తటవటాయించింది. “పదిగంట లయ్యే టప్పటికి మీ యింటికి వంపించి వేస్తా. మీవారు ఏమీ అనుకోరులే” అన్నాడు నా యజమాని.

“అనుకోవటానికి ఏముందిలే?” అన్నది రాజాదేవి.

అందరం ట్రావెలర్స్ బంగళాలో దిగాం. స్నానాలు అయింతర్వాత, నేను వరండాలో చాపవేసుకొని పడుకున్నా...లోపలనుంచి మాటలు విని వస్తున్నాయి.

“ఇలావచ్చి వళ్ళోకూచో రాజా!”

“ఇక్కడ కూచున్నాగా!”

“ఇలా రావోయ్... అరిగిపోవులే...”

రాజాదేవి వెళ్ళి ఒళ్ళో కూచుంది.

“గుండీలు పూడదియ్యవద్దు. జాకెట్ చిరుగుతుంది” అన్నది.

“ఎన్నిసార్లు చూచినా తనివితీరటం లేదు రాజా!”

“ఊరుకోమంటూ వుంటే” అన్నది రాజాదేవి చిలిపిగా.

“ఊరుకోను...”

ఇక నవ్వులు...అంతలో నిశ్శబ్దం

...నేను నరాలు బిగవట్టుకొని పడు కున్నాను. అలా ఎంతకాలం గడిచిందో నాకు తెలియదు. మళ్ళీ లోపలినుంచి మాటలు వినిపించినయ్.

“బట్టలన్నీ నలివేశావు, జాకెట్టు గుండీలు పూడిపోయినయి. చూడు... ఇక్కడ చిరిగిపోయింది కూడా. ఒట్టి మోటువాడివి” అంటూవుంది రాజాదేవి.

“మీ ఆయన అడిగితే నేను చింపా ననిచెప్ప” అన్నాడు నా యజమాని.

“నేను చెప్పను బాబూ”

“ఏం?”

“ఎలా చించాడు? ఏమేమి అన్నాడు? యేమేమి చేశాడు...అని అన్నీ వర్ణించి చెప్పేదాకా ప్రాణాలు తీస్తాడు” అన్నది రాజాదేవి.

మళ్ళీ యిద్దరూ నవ్వుకున్నారు.

“సరే, ఇక నేను వెళ్ళివస్తా. మరి ఆలస్యం అయితే బాగుండదు” అన్నది. రాజాదేవి.

ఇద్దరూ బయటకు వచ్చారు. నా యజమాని నన్ను పిలిచాడు. నాకు యెలా లేవాలో తెలియలేదు. మెదలకుండా పడు కున్నా.

“వీడు ఎక్కడన్నా చెబుతాడేమో” అన్నది రాజాదేవి.

“వాడిమొహం. వాడికేం తెలుసని చెబుతాడు! ఏదో స్నేహం అను కుంటాడు. అంతకంటే వాడి ఆలోచన

యువ

అంత పెద్ద సుయ్యను
ఎలా చెదక నాట్టావ్ మామా?

ఒక డబ్బు పట్టుకొని
విరాళాలు సేకరించడం
మొదలు
పెట్టాను!!

దూరం పోదులే" అన్నాడు నా యజమాని. మళ్ళీ విలిచాడు, నేను లేచాను.

"కారు స్టార్డుచేసి రాజాదేవిగారిని యింటిదగ్గర దింపిరావోయ్" అన్నాడు.

రాజాదేవి కారులో వెనుకసీట్లోవొత్తి గిలి కూర్చొని వుంది. ముందు అద్దంలో నుంచి ఆమెను చూశాను. నలిపి వెయ్య బడ్డ మల్లెపూవు చెండులా వుంది. "నా విచ్చితల్లే" అని సముదాయించ బుద్ధి అయింది నాకు. నిజంగా ఆమెను చూస్తే చాలా జాలివేసింది.

ఆమెను యింటిదగ్గర దింపి, నా యజమానీ నేరూ కారులో యింటికివెళ్ళే టవ్వుటికి పదకొండు గంటలవుతుంది. ఇంట్లో అందరూ అప్పుడే భోజనాలు ముగించుకున్నట్లు ఉన్నారు. నా యజ

మాని సరాసరి మేడమీదకు వెళ్ళారు. నేను కారు షెడ్ లో పెట్టి యింటికి వెళ్ళ బుద్ధికాక అరుగుమీద చాప పరచుకొని పడుకున్నా. కాని నిద్ర పట్టలేదు. ఒకటే ఆలోచనలు. అంతలో మద్రాసు వెళ్లేరోజు స్నానాల గది దగ్గర జరిగిన సంగతి జ్ఞాపకం వచ్చింది. చిన్నమ్మ గారు యేం చేస్తుంటారో ఇప్పుడు! తలుపు దగ్గర అలికిడి అయింది. నెమ్మదిగా కళ్ళు తెరచి చూశాను. చిన్నమ్మగారు తలుపు దగ్గర నిలబడి ఉన్నారు ఏదో ఆలోచిస్తూ నుంచున్నారు. పలకరించ టానికి ఆమెకు సిగ్గుగావుండి వుంటుంది- అనుకున్నాను.

"ఏం చిన్నమ్మగారూ!" అన్నాను మామూలు ధోరణిలో.

“ఇక్కడ పడుకున్నావేం? ఇంటికి వెళ్ళువా?” అన్నది.

“లేదు చిన్నమ్మగారూ!” అన్నాను.

“నువ్వు వెళ్ళకపోతే నీ భార్యబెంగ పెట్టుకోదూ!” అన్నది.

ఏం చెప్పాలో తోచక, “బెంగ కేముందిలెండి” అన్నాను. అనగానే, చటుక్కున ఒకనంగతి తట్టి “చిన్నయ్యగారు ఈ శెలవలకు వస్తారా అమ్మా” అన్నాను.

“రావచ్చు” అన్నది ఆమె.

“పోనీ మీరుకూడా వెళ్ళి అక్కడే ఒక ఇల్లు అద్దెకు తీసుకొని ఉండిపో గూడదా అమ్మా?” అన్నాను.

“నీకు తెలియదు” అన్నది. ఊరు కున్నది. ఆమె కళ్ళవెంట కన్నీటి చుక్కలు రాలనారంభించినై. నేను ఆమెను తేరిపార చూశాను. రెండురోజుల క్రితం స్నానాల గది దగ్గర జరిగిన నంగతి జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఒళ్ళు వుప్పొంగింది.

“ఊరుకోండి చిన్నమ్మగారూ” అని భుజంమీద చెయ్యివేశాను. కన్నీరు తుడిచాను. అంతలో యేం జరిగిందో యేమో? ఆమెను దగ్గరకు తీసుకొని ముద్దు పెట్టుకున్నాను. ఒక్క క్షణం ఆమె తన కన్నులను తానే నమ్మలేక చూస్తూ నిలబడింది. కెవ్వన కేకవేసి చా చేతులో

మనిషి చేతులో వుండగానే జావలాగా జారిపోయింది. నా యజమాని “ఏమిటి? ఏమిటి?” అంటూ వచ్చారు. పెద్దమ్మగారు కూడా ఇంట్లోనుంచి వచ్చారు. “ఏమిటా, ఏం జరిగిందిరా?” అని నన్నడిగారు. నేను ఏమీ మాటాడలేదు. “బెల్లంకొట్టిన రాయల్లే మాట్లాడవేరా?” అన్నారు. ఏమీ మాట్లాడేది?

“ముందు అమ్మాయిని లోనికివట్టు” అన్నాడు నా యజమాని. ఇద్దరూ చిన్నమ్మగారిని లోపలకు తీసుకువెళ్ళారు.

* * *

మర్నాడే నా యజమాని నా మీద వజ్రపుటుంగరం దొంగిలించానని కేసు పెట్టారు. పోలీసులు వచ్చి అక్కడ వెదకి ఇక్కడ వెదకి చివరికి ఆ ఉంగరము నేను ద్రైవుచేసే చిన్నకారుకుషన్ల క్రింద దొరికిందనీ, నేను దొంగిలించి దాన్నక్కడ దాచాననీ చెప్పి నన్ను జైల్లో పెట్టారు. రేపే విచారణ. నాకు శిక్ష తప్పదు. నేను చిన్నమ్మగారికి ద్రోహంచేశాను. కాని ఆ పని నేనే చేశానా? దానికూడా బాధ్యుడు నా యజమాని శ్రీహరిరావుగారు కాదూ? నన్ను చూడటానికి నిన్న నా భార్య వచ్చింది. “ముదనవ్వు చచ్చినాడివి- ఆ పెద్దోళ్ళకొంపలో జేరావు. అన్నీ వాళ్ళబుద్ధులే అబ్బినయ్ నీకు” అన్నది.